

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

POZOR, NAROČNIKI . . .
Naročnikom naznamo, da več ne pošljemo potrdil za poslane naročnine. Zaradi dostave potrdil poleg naročila na listino, katerega dne, mesece in leta je načrtna plačana.
U P R A V A

No. 221 —

VOLUME LIII—LETNIK LIII NEW YORK, WEDNESDAY, NOVEMBER 14, 1945 — SREDA, 14. NOVEMBRA, 1945

Tel. CHelsea 3-1242

PROSLAVA VOLILNE ZMAGE V BEOGRADU

V proslavo velike zmage narodne osvobodilne fronte pri splošnih volitvah v nedeljo so v pondeljek partizani, vihajoč z zastavami in praporji na belih konjih, kmetje pa na vozovih priredili velike demonstracije po beograjskih ulicah.

Zmaga pri volitvah je bila gotova in ravno tako gotov je tudi konec monarhije za Jugoslavijo.

Po zadnjih poročilih je narodna osvobodilna fronta dobila 93 odstotkov vseh glasov. To je v ameriških očeh skoraj neverjetno, toda časničarski poročevalec M. M. Fodor pravi, da je s svojimi tovarnimi obiskal mnogo volilci v Beogradu in jih v okolici in vsi so se prepričali, da so bile volitve popolnoma pravilne in poštene.

Isti poročevalec pravi, da je na nekem volilci v Beogradu, kjer so volili večinoma dobro stojec mescunci, opazil, da je izmed 476 volilcev oddalo svoj glas za narodno osvobodilno fronto 376 volilcev. Sto volilcev je spustilo volilne kroglice v skrinjico opozicije.

Petindvajset let nazadnjasta in fašizma je zlomilo opozicijo hrbtenico. Oni, ki so imeli resnejno politično korajzo, so se borili s partizani in iz tega dejstva se more razlagati velika zmaga za politiko maršala Tita.

JUGOSLAVIJA SE NE BO VKLANJALA RUSIJI

V torek je poročevalcu londonskega lista "Times" maršal Tito v Beogradu podal izjavo, v kateri je odločno zatrdir, da Jugoslavija ne bo lutka ali dekla Sovjetske Unije in rekel, da bo vsled zmage narodne osvobodilne fronte mogel še povečati svoj napor, da postavi demokratisko in neodvisno Jugoslavijo.

Maršal Tito je priznal, da Jugoslavija goji iskreno prijateljstvo in bratstvo do sovjetske Rusije, toda v tem čustvu ni prav nič posebenega in da hoče Jugoslavija imeti dobre in celo

boljše odnose tudi z drugimi zavezniškimi državami.

Tito je tudi zagotovil, da ne bo nikakega pregašanja ljudi, ki se ne strinjajo z narodno osvobodilno fronto in proti njim tudi ne bodo izdane kakve posebne odredbe. Dodal pa je:

"Tukaj govorim o onih, ki nam pošteno naprosto. Bodite prepričani, da ne bomo dovolili svobode takški opoziciji, ki je sedaj na delu izven države, ki hoče samo uničiti vse ono, kar se je narod boril tekom teh let."

Maršal Tito je tudi rekel, da nikakor ne zadržuje demobilizacije v namenu, da bi obdržalo močno armado. Rekel je, da so vojaki odpusčeni kar najhitrejše mogoče in kolikor jih more sprejeti dežele za obnovilno delo. Popolnoma demobilizacija bi sedaj še mnogo bolj obremenila že tako napete razmere v prevozu in bi se povzela družabne težkoče, mesto da bi jih olajšala. Dodal pa je, da je armada že mnogo novo dovoljenje za potovanje v Svetlo deželo.

Na zahtevo predsednika ravnateljskega zbornika ONA agenture, g. Herberta Bayard Swopeja, sta ameriško zunanje in vojno ministerstvo stvar preiskala in komandant ameriških sil v Sredozemlju, general Giles je najprej zahteval objasnila od podređenih britanskih oblasti, ko pa ni prejet nobenega odgovora, je pisal due 26. oktobra generalu Pagetu, vrhovnemu komandantu britanskih sil v tem področju.

Ameriško zunanje ministerstvo je med tem dognalo, da obnašanje vašega korespondenta ni dalo nobenega povoda za izgon. Ker se vedno ni odgovorila s strani angleških oblasti, je glavni stan arsade tukaj ponovno izdal dovoljenje za potovanje v Palestino in rezerviral vašemu korespondentu mestno na armadnem letalu za dan 8. novembra.

To je menda prvič, da je bil korespondent, ki je bil izgnan, dovoljeno vrnil se nazaj v dotednje deželo.

Ijito opustošena kot je bila v 30-letni vojni pred 300 leti, toda prenesti bo morala najhujšo zimo v več stoletjih.

Nemčija sicer ni tako teme-
dovisne države, katera ima svoje lastno zastopstvo v zvezni narodov. Zastava naj bude toraj pred vsem kanadska, ki bude postal simbol vseh Kanadjanov ne glede na njihov izvor od tega ali onega naroda. Gledate sprememite zastave, sedaj vladu predlagata, da je kanadski položaj in stanje tako, kakoršno je stanje vseke ne-
dovisne države, katera ima

Anglije. Kanadski domoljubi predlagajo, da se kanadska zastava spremeni tako, da bode svetu dokazovala, da je kanadski položaj in stanje tako, kakoršno je stanje vseke ne-

dovisne države, katera ima

Anglije. Kanadski domoljubi predlagajo, da se kanadska zastava spremeni tako, da bode svetu dokazovala, da je kanadski položaj in stanje tako, kakoršno je stanje vseke ne-

dovisne države, katera ima

Anglije. Kanadski domoljubi predlagajo, da se zastava spremeni tako, da bude zaznati mnenje, da tudi v slučaju, da se zastava končno izpremeni, morajo trije križi, katere imajo na dosegu kanadski zastavi, tudi v nadalje ostati na zastavi, kajti — to so križi, ki pomenajo sv. Jurja, sv. Andreja in sv. Patricija. Temu predlogu se ne bude nikč protivil.

600 RABLJEV V WASHINGTONU

V pondeljek je v Washington prikrorakalo 600 židovskih rabljev z dolgimi bradami, pojočverske pesmi, so šli v Kapitol,

nato pa obiskali Belo hišo in angleško poslanstvo, kjer so prosili, da Anglija dovoli 100 tisoč židov, ki so bili izgnani iz Nemčije, da se naselijo v Palestini v svoji svetopisemski meji.

V Beli hiši je delegacijski 12 rabljev predsednikov tajnik Matthew J. Connelly povedal, da ima predsednik konferenco predsednikom Attlee-ju, ki jo bo vročil angleškemu vnašnjemu predsednikom Attlee-ju in jih vsled radu.

Prvi sneg v Berlinu

Ko se je danes zjutraj zbulilo 3.000.000 berlinskih prebivalcev, so zagledali bele ulice in so videli padati prvi sneg letosno zime. Marsikdo se je pri tem pogledu tresel, ne tolko zaradi mraza, temveč zaradi bojazni, kaj bo prinesla huda letošnja zima.

Nemčija sicer ni tako teme-

dovisne države, katera ima

Anglije. Kanadski domoljubi predlagajo, da se kanadska zastava spremeni tako, da bode svetu dokazovala, da je kanadski položaj in stanje tako, kakoršno je stanje vseke ne-

dovisne države, katera ima

Anglije. Kanadski domoljubi predlagajo, da se zastava spremeni tako, da bude zaznati mnenje, da tudi v slučaju, da se zastava končno izpremeni, morajo trije križi, katere imajo na dosegu kanadski zastavi, tudi v nadalje ostati na zastavi, kajti — to so križi, ki pomenajo sv. Jurja, sv. Andreja in sv. Patricija. Temu predlogu se ne bude nikč protivil.

Brezdelnosti v Rusiji ni; ravnino nasprotno, delavcev vedno v povsod primanjuje, četudi se vojaki v velikem številu vračajo na svoje domove. Vlada se

tega ne more sprejeti. Rekel pa jim je, da je predsednik Truman naklonjen njihovemu gibanju, da se v Palestini nasi 100.000 židov.

V angleškem poslanstvu je poslanikov namestnik John

Bolfour rabljem povedal, da je naklonjen njihovi prošnji in da bo izročil ministrskemu predsedniku Attlee-ju, ki jo bo

Zadeva izgnanega poročevalca Poulosa

Kairo, 7. nov. (ONA)—Ker britanske oblasti niso dale nobenega pojasnila glede vzroka, zakaj je bil poročevalec Poules, korespondent agencije Overseas News, izgnan iz Palestine, nad Jugoslavijo. Kraigher je vstavljal Air Crew Rescue Unit (ACRU) in s pomočjo tega zbornika je rešil več sto ameriških letalcev.

Na zahtevo predsednika ravnateljskega zbornika ONA agenture, g. Herberta Bayard Swopeja, sta ameriško zunanje in vojno ministerstvo stvar preiskala in komandant ameriških sil v Sredozemlju, general Giles je najprej zahteval objasnila od podređenih britanskih oblasti, ko pa ni prejet nobenega odgovora, je pisal due 26. oktobra generalu Pagetu, vrhovnemu komandantu britanskih sil v tem področju.

Ameriško zunanje ministerstvo je med tem dognalo, da obnašanje vašega korespondenta ni dalo nobenega povoda za izgon. Ker se vedno ni odgovorila s strani angleških oblasti, je glavni stan arsade tukaj ponovno izdal dovoljenje za potovanje v Palestino in rezerviral vašemu korespondentu mestno na armadnem letalu za dan 8. novembra.

To je menda prvič, da je bil korespondent, ki je bil izgnan, dovoljeno vrnil se nazaj v dotednje deželo.

Ijito opustošena kot je bila v 30-letni vojni pred 300 leti, toda prenesti bo morala najhujšo zimo v več stoletjih.

Nemčija sicer ni tako teme-

Anglije. Kanadski domoljubi predlagajo, da se kanadska zastava spremeni tako, da bude zaznati mnenje, da tudi v slučaju, da se zastava končno izpremeni, morajo trije križi, katere imajo na dosegu kanadski zastavi, tudi v nadalje ostati na zastavi, kajti — to so križi, ki pomenajo sv. Jurja, sv. Andreja in sv. Patricija. Temu predlogu se ne bude nikč protivil.

Brezdelnosti v Rusiji ni; ravnino nasprotno, delavcev vedno v povsod primanjuje, četudi se vojaki v velikem številu vračajo na svoje domove. Vlada se

tega ne more sprejeti. Rekel pa jim je, da je predsednik Truman naklonjen njihovemu gibanju, da se v Palestini nasi 100.000 židov.

V angleškem poslanstvu je poslanikov namestnik John

Bolfour rabljem povedal, da je naklonjen njihovi prošnji in da bo izročil ministrskemu predsedniku Attlee-ju, ki jo bo

Slovenski Amerikanec rešil Titovo armado

Sedaj prihaja polagoma na dan podrobnosti, kako je bila rešena armada maršala Titova, ki so jo Nemci obkoli. Pri tem v prvi vrsti prihaja v ospredje ime bivšega prvega pilota Pan American World Airways — Žuro Kraighera, o katerem se splošno priporujejo povesti o njegovi držnosti in kako je pomagal poraziti Nemce na Balkanu.

PREMEMBA VLADE NA JAVI

Indoneška republikanska vlada je bila skoraj popolnoma prenovljena, vsled česar ni mogoče izbrati prvega pomena te premembe sredi borbe Indonezov za neodvisnost od Holandske. Pri vsem tem pa Hollanđci in Angleži smatrajo novo vlado kot "zmerno."

CANKAJŠEKOVА ARMADA V SANTUNGУ

Kitajska nacionalna (vladna) armada je pričela prihajati na Šantung polotok, ki je močna komunistična postojanka 280 milj jugovzhodno od Tienčina. Vojaštvo se je izkralo iz ameriških ladij na obrežju, ki ga drže ameriški marni v Cingtoo, ki je edino prisanišče za Šantung, ki ni v rokah komunistične armade.

Dve transportni divizijski avioni, ki so izkrali iz ameriških divizijskih brodov pod poveljstvom komandore Thomas B. Brittan-a sta izkrali prve vojaške oddelke v Cingtao danes zjutraj. Slovita osma komunistična armada ima v rokah vse ostale prisanišča na Šantungu.

Druge vladne čete pa se izkrenejo iz ameriških ladij v Činčangtao, višje proti severu v bližu mandžurske meje. Te čete so se pridružile dvema Čanajšekovima armadama, ki sta razpostavljeni ob meji. V kratkem je mogoče pričakovati velike bitke.

Kraigher ostal pod vojaškim poveljstvom in je naglo napredoval ter dosegel čin polkovnika (colonel).

Na mestu, ki ga zavzema Kraigher v operacijah v Sredozemlju, prav gotovo ni sposoben, nežesa moža, kot je on, ker poleg tega, da je najboljši ameriški letalec, govoril poleg slovenčine in angleščine, francosčino, španščino, italijančino, srbsčino in nemščino.

Iz Jugoslavije so v ameriško letalsko postojanko v Italiji prihajala poročila izstreljenih ameriških letalcev o svojem žalostnem položaju.

Iz ameriške letalske postojanke je šel radio k ameriškim letalcem, da naj navedejo zemeljsko dolžino in širino kraja, kjer se nahajajo. Sporočili so in izkazalo se je, da je samo tri milje od onega kraja močna nemška garnizija in so jim sporočili, da jim vsled tega ni mogoče poslati ne pomoči, ne rešitev.

Ponoči 2. avgusta 1944 se je Kraigher z dvema drugima letaloma spustil na tla v Pranjanih, v glavnem stanu generala Mihajlovića, kjer je največ letalcev čakalo na rešitev. Tri noči pozneje so drugi aeroplani spustili živež in obliko. 9. avgusta je bilo zgrajeno letališče, da so mogli pristati zdravnik. 10. avgusta je prilejalo 16 aeroplakov, ki so odprljali 225 ameriških letalcev. 6 angleških, 12 ruskih, 4 francoskih, 8 jugoslovanskih in 7 italijanskih.

Takih rešilnih poletov je polkovnik Kraigher napravil brez števila. Nekega dne je naložil letalec, ko je na blatenih tleh njegov aeroplanski gazič v blato. Nemci niso bilidaleč od prostora. Z vrvimi, osmimi voli in 150 kmeti so aeroplani izvlečeni iz blata in Kraigher je odletel. V oddaljenosti 3 milj pa je prihajal nemški konvoj.

Kupujte
Victory Bond
potom,
Pay-Roll Savings Plan

Letači nekega poškodovanega ameriškega bombnika, ki se je moral spustiti na Pacifik, so bili rešeni in se v čolnu peljejo na bojno ladjo, ki jim je prišla na pomoč.

Kanadski Vestnik

Poročila iz raznih naselbin, kjer bivajo in delajo Slovenci

STAVKA DELAVEV ME-SARSKIH DRUŽB

Galaxy, Ala., 14. novembra.—Zveza kanadskih mesarskih družb naznana, da je dobita naznalo od organizacije pri teh družbah zaposlenih delavev, da bodo unije poslale svoje zastopnike k posebnim seji, katera se bode v kratkem vrnila med zastopniki delavev in lastniki imenovanih družb. Delave zahtevajo 30 odstotno povečanje plače, da tako nadomestijo izgube, katere so nastale radi padanja vrednosti kanadskega in ameriškega denarja, ki je v nekaterih krajih, zlasti v Zjednjivih državah "padel" kar za 60%, tako da je dolar po nakupovalni moči, le 30c.

POMANJKANJE LESA ZA KURJAVO

Sudbury, Ont., 14. novembra.—Tukajšnji prodajalci lesa in premoga za kurjavo naznana, da bodo tekom leta zime nastalo v tukajšnjem okraju pomanjkanje lesa za kurjavo, kajti dosedaj se jim še ni posrečilo nabaviti potrebne zaloge lesa. Radi tega so te dni privedili skupno zbravoanje, da ukrepejo vse potrebno, da dobe v to svrhu potrebni les iz drugih okrajev. Jednaka poročila prinajajo tudi iz New Liskeard, Ont., kajti v tamošnjih gozdovih je zaposleno izdatno manjše število drvarjev, kakor druga leta, vsed česar so tudi zaloge lesa dokaj manjše.

VOJASKI TRUKI ZA FARMERJE V KANADI

Montreal, 14. novembra.—Kanadski farmerji kupujejo vojaške truke v vedno večjem številu. Tozadevnih prošenj in prijav so vojaške kanadske oblasti dobile v tako velikem številu, da jih prodajajo na ta način, da vsako prošnjo zlepijo v poseben zavitek katega potem vržejo v prazen zavojo. Te zavitek potem zmešajo in jih vsaki dan le toliko zamejo in zaboja, kolikor trukov imajo za prodajo na razpolago.

POVOLJNO POTOVANJE V "STARO DOMOVINO"

Vancouver, B. C., 14. novembra.—Iz vseh krajev kanadskega dominija prihajajo v tukajšnje mesto Kitajev v vedno večjem številu, kateri vso so namenjeni potovati v staro svojo domovino, oziroma v Kitaj. Teh potnikov se je v tukajšnjem mestu nabolj nekaj nad 4000, ki pa morajo redoma čakati na parnike za odpotovanje preko Pacifika proti svoji rodni domovini.

STARODAVNE KOSTI

Wallacetown, Ont., 13. novembra.—Blizu tukajšnje vase, oziroma na farmi, ki je last Aleksandra Horkaja, je imenovani farmer te dni ko je oral, odkril velikanske prazgodovinske kosti takozvanih "predpotopnih" živali. To se pripeti na imenovani farmi skoraj vsako jesen, toda še nikoli preje ni izoral tako velikih kosti, kakor letos. Izoral je nameček nekaj reber nepoznane živali in ta rebra merijo po širokosti kar 5 do 6 palcev in so po dva yarda dolge. Te kosti so od živali, kakor so živele v prejšnjih geoloških dobah in znanstveniki trdijo, da so najmanj trideset milijonov let stare. Kako so tedeni Adami in Eve kuhalo ta rebra, znanstveniki dosedaj še niso zamogli dognati.

IZ ZLATIH OKRAJEV PRO-VINCIE ONTARIO

OTVORITEV KANADSKIE RAZSTAVE PRELOŽENA

Klub temu, da je še vedno občutiti veliko pomanjkanje ruderje v takozvanih zlatih katero so nameravali prvotno okrajih provincije Ontario, je imela družba Wright-Hargreaves Mines, Ltd., tekom letosnjega leta kar \$1,130,239 čisti dohodkov od zlata, katero so nakopali v rudnikih rega so nakopali v rudnikih še in vojne svrhe, in ker bode tudi Macaso Mines, Ltd., kajti mnogoštevilnih sedanjih sob, tekom letosnjega leta do septembra, so v rudnikih imenovane družbe nakopali in zdobil manjkuje, bode otvoritev pred 17,427 ton zlate rude. Iz vseh tone zlate rude so iztopili za \$15,000 čistega zlata, oziroma vsega skupaj za \$262,930 po odbitku vseh stroškov in plač ruderjev.

NAPREDEK MESTA NORTH BAY, ONT.

North Bay, Ont., 14. novembra.—Urad zvezne prodajalcev zemljišč in hiš ter raznih drugih poslopij naznana, da gradne novih poslopij tako hitro napredujejo, da je njih skupna vrednost tekem letosnjega leta tako narasla, da so se prihodki iz davkov na zemljišča povečali v toliko, da so dosegli letno svoto v znesku \$12,000,000. Davki za leto 1945 namreč znašajo \$11,977,485.

POMANJKANJE MLEKA V WINNIPEGU

Winnipeg, Man., 13. novembra.—Mnogo podjetij, ki se bavijo z dobavo mleka za tukajšnje mesto, bode tekom zime prenehalo poslovati, ker se po zatrdilu tozadevnih podjetij poslovanje ne izplača. Radi tega bode v mestu kmalo zavladalo vsestransko pomanjanje mleka.

PRVI ZIMSKI VIHAR V LETHERBRIDGE

Iz Letherbridge, Ont., se javlja, da je nedavno tamkajdivjal prvi zimski vihar, ki je odnesel nekoliko streh raznih hiš in drugih poslopij. Pri tem k sreči ni bil nihče poškodovan. Promet ulične železnice so morali ustaviti.

ZALOGA STAVBENEGLA LESA ZGORELA

V Swastiki, Ont., je početkom novembra zgorela velika zaloga stavbenega in drugega lesa, ki je bila last Halleybury Lumber Co. Kako je nastal požar, dosedaj niso zmagli dognati, toda dognali so, da znaša škoda \$50,000.00.

POMOČ DOMOVINI

Brooklyn, N. Y.— Za pomoci novorojenčkom v stari domovini priredi "Shower" veselico Slovenska Ženska Zveza št. 93, Brooklyn, N. Y., dne 17. novembra, začetek ob 8. uri zvečer. — Vabljeni ste vsi Jugoslovani v ta dober namen za naše malčke. Vas prijazno vabi — ODBOR.

POKVARJENO PIVO

Deloraine, Manitoba, 14. novembra.—Te dni je tukajšnji konstabel našel na nem vozlu odprt zaboljšega piva. To pivo je seveda odnesel domov, oziroma naložil je zaboljšega na svoj avto in potem, ko je bil doma, se je zavabaval na ta način, da je polagoma, oziroma tekom dneva izpraznil vse steklenice. O tem so oblasti izvedele, kajti lastnik steklenic v zaboljšega piva je pivo iskal in našel izpraznjene steklenice. Sedaj mora konstabel platiči \$200.00 kazni, ker je kršil zakon.

V LARDNER LAKE POTREBUJEJO VEC SALONOV

Iz Lardner Lake, Ont., počajo, da je tamošnji urad za izdajanje dovoljenj za ustanovitev novih saloonov do kaj zaposlen, kajti prebivalci imajo na razpolago premoalo saloonov in tako je mnogo ljudi, ki so preje delali v tovarnah za izdelovanje vojnih potrebi, prosilo za dovoljenje da ustanove in odpro novo gospodinje tako, da postane na selbina tekom zime bolj topla in živahnja.

ZENSKO DELO Help Wanted (Female)

ŠIVALKE SLAMNIKOV

Izvežbana na Reo, Milan in druge kitne. Določeno kosa (piece work) ali od tedom. Dobra plača. Dolga sezona.

Vprašajte pri:

BERWICK HATS

54 WEST 39th STREET, 15th Floor
New York City

Pisma iz Vipavske doline

So. Norwalk, Conn. — Vem, da se nahaja tu v Ameriki več Vipavcev, ki še nimajo poročil od svojih doma, ter jih skrbi, kako in kaj je že njimi. Tudi ja sem težko čakala in obenem se bala poročil od svojih dragih, ker sem že v naprej vedela, da bodo pisma polna žalostne vsebine. Nisem se motila, umrla mi je še edina sestra, ki sem jo imela. Jozefa Ferjančič na Gradišču pri Vipavi ter od nje hčerka Tončke, hčerka Vida, ki je bila učiteljica, ni pa pojasneno gotovo radi cenzure, kdo jo je vstopil. Gotovo fašisti, bila je krasna 19 letna mladenka ter vso dušo narodno napredna Slovenka. Bila je vslužbena leta 1940 v Idriji v neki veliki trgovini, tam je ustanovila "Klub Slovenskih deklev" radi tega so jo fašisti preganjali in je moralna iz Idrije v januarju 1941. Potem je dobila službo v Šent Petru na Krasu v neki prodajalni, tam je zoper začela agitirati med dekleti, da bi imele svoj klub.

Ne vem pa, ako je prišla do uspeha, ker od marca 1941 nisem več dobila od nje niti od drugih nobenega pisma; njen brat Mario je padel v partizanih, kot 20 letni mladenič, kašča skoda mladih življenj.

Prvo pismo je bilo poslano po nekem gospodu ki je z parnikom potoval do New Yorka, kjer je na pošto oddal pismo zame. Pisala mi je moja nekdanja sosedka Marija Poljsakova iz Gradišča pri Vipavi, ki je bila vslužbena že leta 1910. V pisarni pri tvrdki Oller v Trstu in je še vedno v isti službi skoz vsa ta leta. Piše mi sledče:

Draga Fannie!

Jaz upam, da Vas dobi to moje pismo vse skupaj žive in zdrave. Po dolgem času je vendar enkrat konec te strašne in grozne vojske. Jaz sem še vedno v isti službi, samo imem sreči in bil nihče poškodovan. Gospodarji so, prejšnji so bili židje in so morali iti.

Dosti strahu in groze smo prestali, posebno zadnje leto; za jesti smo imeli hvala Bogu za sproti, ker smo dobili od doma. Sestra Francka je hodila domov na Gradišče in tudi peš, ko ni bilo več busa, 8 ur hoda. Doma je brat Viktor z družino in so srečno preživel ves čas. Na Gradišču so Nemci požgali Andlocovo hišo in teto in Azo Andlovecovo so odpeljali na Nemško. Pred enim letom so bile v Dachau, sedaj se ne ve nič več zanje. Jaz imam malo upanja, da bodo nazaj še kedaj prišle, sicer je gorše mnogo—mnogo naših ljudi.

Zaj sem imela namen delači še par let, pa je ta vojska vse načrte prekrižala, sedaj je denar ob vso veljavno. Jaz nisem kupila nič in sedaj ne bom imela nič, ker imam vse prihranek v denarju. Vedno sem se bala, da bom tudi ob vse pohištvo in obliko, pa nis je ljubi Bog vse eno varoval, da nič na nas padlo. Pri sv. Jakobu je dosti hiš podrtih od bomb.

Za sedaj z Bogom: pišite mi kakor hitro morete in sprejmite vse moje srčne pozdrave.

Vaša — Maria.

Trst, 31. avgusta, 1945.

47-LETNO PREIZKUŠNJO

i ma

Ameriška Bratska Zveza

KI IMA PREKO

26,000 ČLANOV IN PREKO TRI MILJONE IN POL DOLARJEV V PREMOŽENJA

TO JE SODOBNA AMERIŠKA BRATSKA ORGANIZACIJA, VEDNO ZANESLJIVA, POVSOD PRIPOROČLJIVA IN ZELO PRIVLAČNA ZAVAROVALNICA . . . ORGANIZACIJA VAM NUDI POLJUBNO ZAVAROVANJE PROTI BOLEZNI, NESREČI ALI SMRTI.

Naslov: AMERICAN FRATERNAL UNION
A. F. U. BUILDING
ELY, MINNESOTA

VABILNA VESELICO

KATERO PRIREDI

SEELEY ISLAND CLUB INC.

SOBOTO, DNE 17. NOVEMBRA, 1945

na 18 Seeley Street

LITTLE FALLS, NEW YORK

VABLJENI STE VSI SLOVENCI, DA NAS

POSETITE NA OMENJENI DAN

VSTOPNINA PROSTA

— Vabi Odbor

Drugo pismo sem dobila od moje nečakinje Fanice Peljhan poročene v župužah pri Ajdovščini.

Lojzeta Bukovčevega iz na-

časi so

so strašno mučili.

Po

noči

so ga prijeli, vlekli na

naš

vrt ter ga tepli in Bog

ve

kaj

žnjim počeli, zjutraj so

ga

dobili mrtvega, vsega kr-

vavega

v razbtega.

Ravno to leto pa nas je doletela velika žalost, posebno mojo sestro Tončko, njen hčerko Vido so vstopili na Kra-

su pri St. Petru. Tam je bila v službi v eni prodajalni. Si

morate misliti kako grozno nas je zadelo kratka brzovajka: "Vida utopljena". Najhujši udarec za sestro Tončko, ker Vida je bila njena ljubljanka.

To se je zgodilo 20. julija (Nadaljevanje na 4. strani.)

Ravno to leto pa nas je doletela velika žalost, posebno mojo sestro Tončko, njen hčerko Vido so vstopili na Kra-

su pri St. Petru. Tam je bila v službi v eni prodajalni. Si

morate misliti kako grozno nas je zadelo kratka brzovajka: "Vida utopljena". Najhujši udarec za sestro Tončko, ker Vida je bila njena ljubljanka.

To se je zgodilo 20. julija (Nadaljevanje na 4. strani.)

Ravno to leto pa nas je doletela velika žalost, posebno mojo sestro Tončko, njen hčerko Vido so vstopili na Kra-

su pri St. Petru. Tam je bila v službi v eni prodajalni. Si

morate misliti kako grozno nas je zadelo kratka brzovajka: "Vida utopljena". Najhujši udarec za sestro Tončko, ker Vida je bila njena ljubljanka.

To se je zgodilo 20. julija (Nadaljevanje na 4. strani.)

Ravno to leto pa nas je doletela velika žalost, posebno mojo sestro Tončko, njen hčerko Vido so vstopili na Kra-

su pri St. Petru. Tam je bila v službi v eni prodaj

IGRALEC

IZ SPOMINOV MLADENIČA

Ruski spisal
F. M.
DOSTOJEVSKI

ROMAN

Zažgal sem luč. Pavlina je vstala, stopila k mizi in položila pred me odprto pismo.

"Prečitajte!" je velela.

"To, to je roka des Grieux!" sem vskliknil in pograbil pismo. Roki sta mi trepetali in vrste so mi migale pred očmi. Pozabil sem načene izraze, ki so bili v pismu, toda navedem naj je, dasi ne od besede do besede, ampak od misli do misli.

"Mademoiselle," je pisal des Grieux, "neprjetne razmere me silijo, da odpotujem takoj. Gotovo ste sami opazili, da sem se nameroma ogibal vsakega priznanja napram vam tako dolgo, dokler se ni razjasnil vse položaj. Prihod stare (de la vieille dame) vaše sorodnice in njenega grdo vedenja sta mi pregnala vse dvome. Moje lastne, slabostanje razmere mi docela prepovedujejo gojiti nadalje sladke naude, katerim sem se dal voditi nekoliko časa. Zal mi je za prošlost, toda upam, da ne najdete v mojem vedenju ničesar, kar bi bilo žanljoma in poštenega človeka nedostojno in nevredno. Vsled izgube skoro vseh svojih novcev, posodivši jih vašemu očnu, sem prisiljen izkoristiti ono, kar mi je ostalo; naročil sem namreč svojim znancem v Petrogradu, da naj ukrenejo vse potrebno k prodaji zastavljenega mi posetva. Ker vem, da je vaš lahkomiseln očem potrošil vaš lastni denar, sem sklenil odpustiti mu petdesetisoč frankov in vračam vam na to vso glasce se zadolžnice na premoženje, da vam bo tako omogočeno dobiti vse nazaj, kar ste izgubili, ako zahtevate imeti sodnim potom od njega. Nadejam se, mademoiselle, da bo moj postopek glede na sedanje razmere za vas zelo ugoden. Upam tudi, da s tem postopkom izpolnim dolžnost poštenega in blagorodnega človeka. Bodite uverjeni, da se mi je pomnil na vas na vseh utisnih v moje sreči."

"Kaj ne, to je jasno?" sem rekel okrenivši se k Pavlini. "Ali ste mogli kaj drugačega pričakovati?" sem pristavil z nevoljo.

"Ničesar nisem pričakovala," je odvrnila navidez mirno, dasi je nekaj podrhtavalo v njem glasu. "Že davno sem se odločila; čitala sem njegove misli in uganišla, kaj misli. Misli je, da iščem ... da bom zahtevala ... "ustavila se je, ne da bi končala, se ugrinula v ustnice in utihnila. "Nalač sem podvijala svoje preziranje napram njemu," je nadaljevala, "čakala sem, kaj se izčimi iz tega. Ako bi pri-

šla brzojavka o dedičini, bi mu vrgla pred noge dolžno vsto tega idiota (očna) in ga zapodiila! Že davno, davno sem ga sovražila! Oprejo ni bil tak, tisočkrat ne, a sedaj, sedaj ... Ah, s kakim veseljem bi mu vrgla sedaj teh petdesetisoč v podli obraz in pljunila ... in poholida pljune!"

"Toda papir, vrnjenja zakladnica na petdesetisoč frankov, se nahaja v rokah generalovih. Vzemite in vrnite jo des Grieuxu!"

"O, ne! Ne, ne!"

"Res, res! Ne! K čemu pa je general sedaj sploh sposoben? In babica?" sem hipoma vskliknil.

Pogledala me je zamišljeno in nestrplno. "Zakaj babica?" je izpregovorila nevoljno.

"Ne morem iti k nji. Sicer pa nikogar ne marjam prosišti odpuščanja," je pristavila razdroženo.

"Kaj torej storiti?" sem zakričal. "Kako ste mogli vi ljubiti tega des Grieuxu! O podlež podli! Hočete, da ga ubijem v dvoboju? Kje je sedaj?"

"V Frankfurtu in ostane tam tri dni."

"Ena beseda iz vaših ust, in takoj jutri se odpeljem prvi vlamok!" sem izustil v glumem oduševljenju.

Zasmajela se je.

"Kaj še! Še reče vam: najprej mi vrnite petdesetisoč frankov. In zakaj naj bi se se bil?"

"Kakšna neumnost!"

"Kje pa vzetih teh petdesetisoč frankov?" sem nadaljeval skripajo z zobni. "Saj se ne pobira kar tako po zemlji! Poslušajte! M. Astley?" sem vprašal ter se obrnil k nji prešnjen od tajne ideje.

Oči so se ji zabliskale.

"Kaj, mari ti sam hoč, da te zapustum in odidem k temu Angležu?" je rekla ter me gledala pri tem s presunljivim pogledom na ravnost v obličju, trpko se nasmihajoč. Prvič v življenju mi je rekla "ti".

Menim, da se ji je v onem trenotku zvrstelo v glavu od razburjenosti, kajti nemadoma se je spustila na divan kakor onemogla.

Kakor da me je blisk očnil! Stal sem in nisen verjet ne očem ne učesom. Torej me ljubi! Prišla je k meni in ne k Astleju! Ona sama, dekle je prišla k meni v sobo v hotelu, torej se je kompromitovala javno, in jaz, jaz stojim pred njo in še razumen ne!

(Pride še)

PISMO IZ VIPAVSKE DOLINE

(Nadaljevanje s 3. sir.)

1941. Potem se je začela razvijati nit nesreča nad našo družino. Lansko leto 20. julija so napravili partizani napad na Ajdovščino, da preženje iz njenemške in laške zatiralce, drugi dan 21. junija so nam za povračilo pa zažgali 30 hiš v županah, med njimi je tudi naša hiša pogorela do tal. Niti ročka za nas nisem mogla rešiti, nimam nobenega niti najmanjšega spomina na moja mlada leta. Bili smo srečni, da nismo še mi zgoreli.

Strašno nam je bilo gledati, kako je uničen naš dom, kako je ogenj v kratkem uničil, za kar smo se dolga leta trudili. Hudo nam je bilo tetka, ko smo bili zvečer brez vsega popolnoma odvisni od družih. Ali vse to sem prestala in bi sčasoma porabili, samo da smo ostali živi. Najhujše me je zadelo vest, ko je 20. julija umrla moja ljuba mamica. (To je moja sestra Jozefa.)

Ah predraga moja tetka, edino srce, ki je bilo zame, edino bitje, ki me je razumelo, me tolazilo ter mi dajalo pogum in upanje iz ljubečega sreca da sem pogumno prenašala vse briškosti v mojem trdem življenju. Z njen smrtjo sem izgubila — neizmerno — dosti. Umrla je skoro zdrava in nemadoma, zato je še hujši udarec za vse. V pondeljek je še zdrava delala, v četrtek pa je bila že na mrtvaškem odru.

Strupena muha jo je vjedla za vrat, naredil se ji je šen in nega kraja, zato sem ta dva nih bilo več pomoči. Strup se je prehitro razvil.

Ravno teden po mamni smrti je padel Marijan, star 20 let. Bil je v partizanah. Kar

sko vsebino, ker ni nič zanimivo za javnost. Nekaj naših fantov je že odšlo domov, drugi pa kmalu odidejo v kratki dobi.

Zalostno bo zanje, ko bodo doma dobili svoje rojstne domove požgane, polja, vinograde in gozdove uničene, marsikoga njih drazih bo manjkalo v družini.

Tako vidite, ljuba tetka sem danes brez mame, brez hiše, brez pohištva in obleke, brez vsega, popolnoma odvisna od druži ljudi. Edino moja hčerka Danilka mi daje upanje in veselje do življenja vedno povrašuje, kedaj bo konec vojne, da bomo šli k tetki v Ameriko. Ako bomo zdravi, morali bomo vse iz kraja začeti. Moj mož je bil že v smrtnih nevarnostih pa je še vsakokrat o pravem času srečno ušel in si rešil življenje. Kaj več o tem enkrat pozneje. Rada bi Vam še mnogo opisala o tukajšnjih razmerah, pa ne morem vsega še sedaj, ker dvomim, da bo dobili moje pismo.

Prosim Vas ljuba tetka, ako srečno dobite to pismo, da mi pišete, kako in kaj ste se imeli med vojno! Upam, da ste vse srečno prestali in ste živi in zdravi. Sedaj pa skončam in Vas vse skupaj prisrčno pozdravim. Vedno Vaš ljubečna nečakinja — Fanica Peljhan. Ajdovščina 18. sept. 1945

Tukaj je bilo med italijanski ujetniki tudi nekaj naših slovenskih fantov iz Primorja. Ajdovščina je župu. Vem da jih zanimajo novice iz rojstva, naredil se ji je šen in nega kraja, zato sem ta dva nih bilo več pomoči. Strup se je prehitro razvil.

Naroda, ker vem da jim je dovršljivo v taborišču. Tretje pismo od moje nečakinje Ma-

"Z URADA SLOVENSKO-AMERIŠKEGA NARODNEGA SVETA—CHICAGO

ODMEV IZ RAVENSBRUCKA

Ni dolgo temu, kar sem se letna žena je bila sedaj videti vrnila po dolgem izgnanstvu iz tujine. Ob spominu na žrte svete domovinske vojne sem vzkliknila: "Kako velika, lepa in junaška je moja domovina!"

Berem časnike, hodim na sestanke, vendar me včasih zabolji, ko vidim, da se mnogo piše o italijanskih in nemških taboriščih, le o Ravensbrucku čujem malo. Pa je bilo tudi tam na tisoče Slovence, ki so zaradi svojega dela v narodno osvobodilni borbi prihajale v taborišče uničenja.

Poleti 1944 so podvojili vojno produkcijo. Dan za dnem je bilo toliko Ljubljancank. — Pretepanje, brci, zmerjanje polivanja z mrzlo vodo, kazni v obliki stanja na prostem ponosi ob vsakem vremenu itd. Niso nam priznani in SS-paznici so bile večinom še okrutnejše od SS-ovcev. Saj so bile prostovoljke, ženske brez sleherne srčne kulture. Zanje smo bile pač le "banda". Vendar je bila naša vera v zmago svobode neomajna in dostikrat je bila podprtta v polglasno pes-

emi krčila pesti, da so me boli prsti in kri mi je udarjal v sence, da se mi je majal svet p red očmi. Šele v baraki sem se sprostila in popadel me je skeleč, krčevit jok.

Mnogo bi lahko govorila o težaškem delu, o stradanju in hiranju v Ravensbrucku, kjer je bilo toliko Ljubljancank. —

Pretepanje, brci, zmerjanje polivanja z mrzlo vodo, kazni v obliki stanja na prostem ponosi ob vsakem vremenu itd.

Niso nam priznani in SS-paznici so bile večinom še okrutnejše od SS-ovcev. Saj so bile prostovoljke, ženske brez sleherne srčne kulture. Zanje smo bile pač le "banda". Vendar je bila naša vera v zmago svobode neomajna in dostikrat je bila podprtta v polglasno pes-

mijo: Bratje, le k soncu, svobodi! Zdaj sem spet v Ljubljani — v svobodi. Ljubim, sama preizkušena v trpljenju, to našo prejerojeno domovo, skupaj z vsemi srečnicami, ki so se vrstile iz Ravensbrucka. Zato stojimo zvesto na strani našega maršala Tita z gesлом:

"Zdaj pa — delati, delati!" Interniranka Slavka J. (Slov. poročevalec — 16. sept. 1945)

ZGLASI SE NAJ

ZIHERL ELA, rojena v Škofji Loki, poročena 1906 v Quarleroi, Pa., vdova baje v Galanshee, W. Va., na naslov: — YUGOSLAV RED CROSS, 745 — 5th Avenue, New York, N. Y.

:: HELP WANTED

Dishwashers

PLEASANT WORKING CONDITIONS AT AIRPORT

MODERN EQUIPMENT ADVANCEMENT OPPORTUNITIES ROTATING SHIFTS

Apply 9 to 12 Monday Thru Friday TRANSCONTINENTAL & WESTERN AIR INC. HANGAR No. 6 LA GUARDIA FIELD, NEW YORK (221—227)

CABINET MAKER EXPERIENCED REFINISHER on OFFICE FURNISHER

STEADY; Good Pay PEARL DESK CO., 10 BARCLAY ST., N. Y. C. CO. 7-9073 (219—221)

PRESSMAN KELLY B AND JOBBERS STEADY MODERN PRESS

876 MORRISON AVE., BRONX at 161st St. — JE 7-0804 (219—221)

CABINET MAKER EXPERIENCED CUSTOM BUILT FURNITURE AND INTERIORS PLENTY OF OVERTIME

Apply: CUMMINGS & ENGBERT 329 E. 29th ST., 7th Fl., N. Y. C. (217—221)

EXPERIENCED MOLDERS Zinc Slush Castings

BETHLEHEM INDUSTRIAL CORP. 122 GREENWICH ST. New York City (217—223)

DISHWASHER!! EXPERIENCED STEADY WORK — GOOD PAY

Apply: MUNSON DINER 601 WEST 42nd STREET NEW YORK CITY, N. Y. LO 5-9259 (216—222)

MESARJA POTREBUJEMO!! STALNO — DOBRA PLAČA

Vprašajte: 450 NOSTRAND AVE., BROOKLYN, N. Y. NE 8-3410 (215—221)

ASSISTANT Apprentice Maintenance MEN

PLEASANT WORKING CONDITIONS AT AIRPORT

GOOD HOURLY RATE Apply 9 to 12 A. M. or SATURDAYS TRANSCONTINENTAL & WESTERN AIR INC. HANGAR No. 6 LA GUARDIA FIELD, N. Y. (215—221)

MAN To Clean and Weigh Fish — GOOD PAY — EXCELLENT OPPORTUNITY

Steady Work All Year Round SANITARY FISH MARKET 225 EAST 12th ST., N. Y. C. (215—221)

TOOL MAKERS POWER PRESS AND INJECTION MOLDING DIES

Overtime — Steady Work — Good Working Conditions SALZ BROS. (MFG. of STRAFORD PENS)

44 WEST 28th ST., N. Y. C. (217—223)

Metal Rollers Cold Rolling Strip Stock

LABORERS — HELPERS 1st & 2nd SHIFTS

PLENTY OF HOURS

STEADY WORK — GOOD PAY

H. A. WILSON CO. 97, CHESTNUT STREET NEWARK, N. J. (219—225)

(37)

MI držimo vaše sezname — Zajamčena dostavna potrdila

MAZZOLI COFFEE 236 AVENUE U BROOKLYN, N. Y. — ESP 2-7842

VSI POŠILJATVENI STROŠKI PLAČANI

MI držimo vaše sezname — Zajamčena dostavna potrdila

MAZZOLI COFFEE 236 AVENUE U BROOKLYN, N. Y. — ESP 2-7842

VSI POŠILJATVENI STROŠKI PLAČANI

MI držimo vaše sezname — Zajamčena dostavna potrdila

MAZZOLI COFFEE 236 AVENUE U BROOKLYN, N. Y. — ESP 2-7842

VSI POŠILJATVENI STROŠKI PLAČANI